

GyIK

Mi a civil tudomány/civil kutatás (Citizen Science - CS)?

Az ún. civil tudomány bárki számára nagyszerű lehetőség arra, hogy hozzájárulhasson a tudomány fejlődéséhez, mindenki javát szolgálva. Egy civil kutatás például amatőr csillagászokat vont be, akik saját teleszkópjaikkal segítették a NASA-t a Jupiter bolygóról készült felvételek vizsgálatában. Más projektek, mint pl. [a BBC nagyszabású pillangószámláló programja](#) a természettel kapcsolatosak.

Források:

NASA: Get Involved: NASA Solve. Letöltés: 2020. március 17., innen: <https://www.nasa.gov/solve/opportunities/citizenscience>

JunoCam Jupiter project. NASA JunoCam. Letöltés: 2020. március 17., innen: <https://www.nasa.gov/solve/feature/junocam>

BBC: Do Something Great. BBC Citizen science. Letöltés: 2020. március 17., innen:

<https://www.bbc.co.uk/programmes/articles/4BZZdHm64S051q2lnZ1Nr7p/citizen-science>

Kik a civil tudósok/civil kutatók (CS-k)?

Bizonyos értelemben mindannyian gyerekkorunktól kezdve tudósok vagyunk. Különböző hipotézisek tesztelésével folyamatosan fedezzük fel a környezetünket: megérintjük ezt, megszagoljuk azt, nézzük a tárgyakat, hallgatjuk a hangokat, kommunikálunk, megtanuljuk, mi biztonságos, és ezeket az ismereteket alkalmazzuk túlélésünk érdekében. A civil tudósok olyan motivált egyének és csoportok, akik nem akarják, hogy mások vezessék őket a jövőbe, hanem aktívan szeretnék azt formálni a különböző témák és tudományos területek iránti érdeklődésük révén.

A [SciStarter](#) oldal szerint a civil kutatók olyan „kíváncsi vagy aggódó emberek, akik a hivatásos kutatókkal való együttműködésükkel elősegítik a számukra fontos témák tudományos kutatását”.

Fontos-e a civil tudomány?

Caren Cooper 2017-es, „**Citizen Science: Everybody Counts**” („Civil tudomány: mindenki számít”) című TEDx előadása mutatja meg a

legékebben a civil tudomány jelentőségét:
<https://www.youtube.com/watch?v=G7cQHSgfSzl>.

Megvannak a módjai annak, hogy mindenki részt vehessen a tudományban, és hozzájárulhasson annak eredményeihez. Caren Cooper a „**Citizen Science: How Ordinary People Are Changing the Face of Discovery**” („A civil tudomány: hogyan forradalmasítják hétköznapi emberek a kutatást?”) című könyv szerzője; az Észak-Karolina Állami Egyetem erdészeti és környezeti erőforrások tanszékének docense; a kancellár „Leadership in Public Science” kari kiválósági programjának résztvevője; valamint a „**Sparrow Swap**” civil kutatási projekt vezetője az Észak-Karolinai Természettudományi Múzeumban található laboratóriuma révén.

Ingyenes a részvétel?

Igen. A civil kutatók számára a civil kutatási projektekből való részvétel ingyenes és önkéntes.

Milyen típusú projektekből lehetnek résztvevők civil kutatók?

Több száz civil kutatási projekt folyik számos tudományterületen, amelyek pl. a SciStarter és a Zooniverse weboldalakon (alulról szerveződő kutatások), valamint a BBC és a NASA honlapján lelhetők fel. Esetleg a helyi könyvtárban, illetve helyi és országos múzeumokban is értesülhetsz civil kutatási projektekről.

Források:

BBC: Do Something Great. BBC Citizen science. Letöltés: 2020. március 17., innen:

<https://www.bbc.co.uk/programmes/articles/4BZZdHm64S051q2lnZ1Nr7p/citizen-science>

NASA: Get Involved: NASA Solve. Letöltés: 2020. március 17., innen: <https://www.nasa.gov/solve/opportunities/citizenscience>

JunoCam Jupiter project. NASA JunoCam. Letöltés: 2020. március 17., innen: <https://www.nasa.gov/solve/feature/junocam>

SciStarter: <https://scistarter.org/citizen-science>

Zooniverse: <https://www.zooniverse.org/>

A jelenlegi koronavírus-járvány idején a szervezetek egyre több civil kutatót vonnak be annak érdekében, hogy jobban megértsék a vírus természetét, és segítsenek csökkenteni annak pusztító hatását az emberi szervezetre.

Barcelonában az EduCaixa létrehozott egy „közösségi koronavírus laboratóriumot”, hogy „javítsa a COVID-19 válságkezelést”. További információ az EduCaixa kezdeményezéséről ezen a linken található: https://educaixa.org/es/coronavirus-community-lab?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=Coronaviruss&utm_content=Convocatoria&utm_term=botonprincipal&j=285768&sfmc_sub=203773004&l=234_HTML&u=7426930&mid=100020338&jb=2098

A Kaliforniai Egyetem egy COVID-19 témájú civil kutatási projektbe von be civil kutatókat a kockázatot befolyásoló magatartásformák azonosítására. További információ a projekt SciStarter oldalán található: <https://scistarter.org/the-covid-19-citizen-science-project>

Mi a GDPR?

Az általános adatvédelmi rendelet (general data protection regulation – GDPR) „szigorúbb adatvédelmi szabályokat” biztosít annak érdekében, hogy „az emberek komolyabb ellenőrzést gyakorolhassanak személyes adataik felett, a vállalkozások pedig egyenlő versenyfeltételeket élvezhessenek”.

Link: <https://gdpr.eu>

Konkrétabban:

- A GDPR komoly követelményeket támaszt a beleegyezéshez.
- A beleegyezés valódi választási és ellenőrzési lehetőséget kínál az egyének számára.
- A valódi beleegyezésnek az egyének kezébe kell adnia a döntést, növelnie kell a bizalmat és az elkötelezettséget, és öregbítenie kell a jó hírnevet.
- A beleegyezésnek önkéntes választáson kell alapulnia.
- A határozott beleegyezéshez nagyon világos és konkrét hozzájárulási nyilatkozat szükséges.

Mik a sütik?

A sütik:

- „... olyan kis szöveges fájlok, amelyeket a webhelyek böngészés közben helyeznek el az eszközödnön.”
- „... nagy mennyiségű adatot képesek tárolni, ami elegendő ahhoz, hogy esetleg a beleegyezésed nélkül azonosítani lehessen téged.”

- „... az elsődleges eszközök, amelyeket a hirdető az online tevékenységed nyomon követésére használnak, hogy kimondottan neked szóló hirdetésekkel tudjanak megcélózni”.

Link: <https://gdpr.eu/cookies/>

Mik a nyomkövetők?

A süti lehetővé teszi az interneten történő mozgásod és a weboldalakon mutatott viselkedésed nyomon követését, például amikor vásárolsz valamit. A nyomkövető süti tudod nélkül információkat küldhetnek a weboldal- vagy az okostelefon alkalmazás használatodról harmadik feleknek (például egy marketingcégnek). Az internet, vagy az alkalmazások használata során hozott döntéseid (például vásárlásaid) alapján pedig a marketingcég marketing célú kommunikációs anyagokat tud küldeni neked (pl. akcióról, nyereményjátékokról).

Meddig tart majd a CSI-COP projekt?

A CSI-COP projekt időtartama 36 hónap, amely 2020 januárjától 2022 végéig tart.

Hány szervezet vesz részt a CSI-COP projektben?

A **CSI-COP projektben** tizenegy partner vesz részt: hét egyetem, két egyesület és két kkv. További információk az EU projekt oldalán található: <https://cordis.europa.eu/project/id/873169>

Ki finanszírozza a CSI-COP projektet?

A CSI-COP finanszírozását az EU Horizont 2020 keretprogramja végzi, a Tudomány a Társadalommal és a Társadalomért (SwafS) témakörben. <https://cordis.europa.eu/project/id/873169>

Hogyan kapcsolódhatok be a CSI-COP-ba?

Érdeklődés esetén egy nyomkövetést nem alkalmazó fiók létrehozása után bejelentkezhetsz és csatlakozhatsz a CSI-COP civil kutatói közösségéhez. A fiók létrehozásához szükséges regisztrációhoz becenevet is használhatsz (a valódi neved helyett), így névtelen maradsz.

Milyen adatokat fog gyűjteni a CSI-COP, amikor valaki fiókot hoz létre?

A CSI-COP teljes mértékben betartja az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) szabályait. Ez azt jelenti, hogy amikor létrehozol egy fiókot a CSI-COP civil kutatói közösségbe való bejelentkezésedhez, nem gyűjtünk a személyed azonosítására alkalmas adatokat. Ha beleegyezel a projektben való részvételbe, megmagyarázzuk, hogy miért lesz szükségünk bizonyos adatokra ahhoz, hogy jobban megérthessük a nyomkövetőket, amelyeket a vizsgálataid során feltársz. Információt kérhetünk például a nemedről és a korcsoportodról, hogy megértsük a feltárt nyomkövetőket, például online játéktalajokon, játékaljakalmazásokban, egészségügyi információkkal foglalkozó webhelyeken, vagy egészségügyi információs alkalmazásokban. A GDPR értelmében bármikor jogodban áll kilépni a projektből, ha csatlakozol hozzá. Ugyancsak jogodban áll kikérni bármely rólad gyűjtött adatot. [Kérünk, tekintsd meg a GDPR-ról szóló oldalt, és tudj meg többet a jogaidról.](#)

Mi a CSI-COP projekt végső célja?

A GDPR által biztosított jogok tudatosítása által a CSI-COP projekt egy alulról szerveződő civil kutatói mozgalmat kíván létrehozni. A CSI-COP Adatvédelmi Bajnokokat fog kinevelni, hogy ezáltal lökést adjon a nyomkövetés nélküli eszközök és technológiák fejlesztése révén megvalósítható „alapértelmezett adatvédelem” népszerűsítésének.